

POSTANOWIENIE

7 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 7 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa T. H., J. S., S. S., R. H., Z. P., E. K. i M. P.
przeciwko Skarbowi Państwa - Nadleśnictwu Gorlice
z udziałem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na skutek skargi kasacyjnej Skarbu Państwa - Nadleśnictwa Gorlice
od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu
z 15 czerwca 2022 r., III Ca 625/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od

orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący Skarb Państwa – Nadleśnictwo Gorlice powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 175 w związku z art. 121 pkt 4 k.c. w kontekście przesłanek wystąpienia i trwałości stanu siły wyższej, jako okoliczności tamującej bieg zasiedzenia.

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, aby w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiła powołana przyczyna kasacyjna.

Poruszona we wniosku problematyka była wielokrotnie rozważana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W orzecznictwie tym zauważono w szczególności, że jeżeli do odzyskania od Skarbu Państwa nieruchomości przez byłego właściciela lub jego następców prawnych konieczne było wyeliminowanie z obrotu prawnego ostatecznej decyzji, na podstawie której nastąpiło przejście nieruchomości na Skarb Państwa lub stwierdzenie decyzją administracyjną, że nieruchomość nie podlegała działaniu aktu normatywnego przewidującego nacjonalizację *ex lege*, stan powodujący zawieszenie biegu terminu zasiedzenia na podstawie art. 121 pkt 4 k.c. i wcześniejszych odpowiedników tego przepisu, mógł istnieć w zasadzie do dnia 31 sierpnia 1980 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień, w

którym otworzyła się możliwość sądowej kontroli decyzji administracyjnych w związku z utworzeniem sądownictwa administracyjnego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2018 r., I CSK 302/18, z dnia 17 stycznia 2019 r., IV CSK 535/17, OSNC-ZD 2020, nr A, poz. 15, z dnia 17 stycznia 2019 r., IV CSK 537/17 oraz z dnia 29 lipca 2021 r., IV CSKP 64/21 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo). Bierna postawa właściciela nieruchomości nie stoi na przeszkodzie wykazaniu, że miał miejsce stan siły wyższej w rozumieniu rozważanych przepisów, jeżeli efektywność zabiegów zmierzających do odzyskania nieruchomości była mało prawdopodobna (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2009 r., IV CSK 537/17, z dnia 29 lipca 2021 r., IV CSKP 64/21 i z dnia 26 października 2021 r., II CSKP 299/21). W rozstrzygnięciach tych zastrzega się jednak konieczność jednostkowej analizy każdego przypadku, która może prowadzić do ustalenia, że stan zawieszenia biegu przedawnienia ustał dopiero z początkiem przemian ustrojowych zapoczątkowanych wyborami parlamentarnymi w dniu 4 czerwca 1989 r., przy czym stanowisko takie wyrażono m.in. w kontekście roszczeń właścicieli objętych akcją „Wiśła” (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2017 r., III CSK 60/17, z dnia 18 maja 2017 r., III CSK 221/16, z dnia 17 stycznia 2019 r., IV CSK 535/17, i z dnia 26 października 2021 r., II CSKP 299/21).

Aplikacja tych reguł w konkretnych stanach faktycznych, z uwzględnieniem ogółu okoliczności, należy do sądów *meriti*, a niejednolita ocena chwili ustania siły wyższej w rozumieniu art. 121 pkt 4 w związku z art. 175 k.c. w poszczególnych sprawach nie świadczy o istnieniu rozbieżności w orzecznictwie sądów w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., lecz bogactwie i różnorodności rozstrzyganych stanów faktycznych. To, że ocena stanu i granic czasowych siły wyższej musi być oceniana indywidualnie, w zależności od realiów konkretnej sprawy, dostrzegł również skarżący w uzasadnieniu wniosku. Wywody wniosku stanowiły zatem w istocie prezentację własnego stanowiska skarżącego dokonaną na tle luźno przywołanych orzeczeń Sądu Najwyższego w celu poddania tego stanowiska weryfikacji Sądu Najwyższego. Tak ujęty wniosek nie odpowiada jednak publicznoprawnym założeniom przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt

2 k.p.c. (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2023 r., I CSK 5431/22).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[ał]